

BAKONYI Péter

Retró

A teraszról éppen a háborgó vízre látok: szép. Lehetnék lelkesebb is talán, de a Balaton nekem alapvetően egy hetvenhét kilométer hosszú kistenger – hatszáz négyzetméternyi fürdővízzel. Nem vagyunk ennél személyesebb viszonyban. Azt is mondhattam volna: tektonikus eredetű sekélyvizű ároktó vulkanikus kúpokkal és tanúhegyekkel, a többi csak következmény, szövödmény. Hogy akkor minek nekem saját terasz Széplakon? A családom szereti a Balatont, én meg szeretem a családomat. Egyéb napokon pedig bámulom a hullámzó vizet, és tényleg szép...

Úgy voltam vele gyerekkoromban, mint a banánnal meg a kakaóval. Az egyiket csomagból kaptuk, s mindig be kellett osztanunk, hogy maradjon negyednapra is; a másik pult alól érkezett, mi meg feleztgettük, rejtegettük, pedig másnap már nem is volt olyan finom. Azt mondtam hát akkor kölykösen, dacosan: megvagyok nélkülük. Ahogy Balaton nélkül is megvoltam: apámnak ugyanis külön udvarolnia kellett egy-egy főszezon-üdülésért a szakszervezetnél két-három évente, s a beutaló szinte gesztus volt és jutalom. Pedig a víz a miénk, gondoltam én jó kisúttörőként, egy kicsit sértődötten. Miért nem jöhetünk, amikor akarunk?! Miközben minden rendszer hatalmas reklámmal s büszkén hirdette, a 19-esektől Horthyn át Rákosiig, hogy ők bezeg hány száz gyereket vittek el a Balatonhoz: életükben először. Pedig azt kellett volna megmondaniuk, hányat nem sikerült elvinni. Hogy tisztábban lehessen látniuk a tennivaló-

kat, gondoltam én, a serdülők még felsértetlen önértettségével.

S mi még így is gyakrabban jártunk a széles édesvíznél, mint a hazai nagytöbbség; néha eljöttünk egy hétre „magánvendégként” is, például egy öreg állatorvos hátsó kertilak-szobácskájába, jó messze a parttól (gumimatarac, pokróc, labda, uzsonnás-kosár), és olyankor is remekül nyaraltunk, de nekem, mint hortobágyi gyerekeknek, olyan volt az mégis, mint a délibáb: gyorsan elillant az élménye. Ha folyó lett volna a Balaton, talán elvitte, elsodorta volna azonnal még a nagy pillanatok is, de ez a nagy, lapos úszólé még ide-oda mosta őket egy darabig, mielőtt végleg alábuktak a habokban, hogy aztán legközelebb talán a másik végében horgadjanak, éljenek fel, emlékként, sok év múlva akár. Úgy, ahogyan most itt, Siófoknál, miközben fürkészem a teraszról a szél borzolta vizet, s arra gondolok éppen, amire Füreden a múlt héten, vendégségben, kvaterkázás közben, amíg bámultam a tihanyi öböl füledt, terpeszkedő simaságát: 1969-re... Bár az öregedésben tényleg nincsen semmi jó sem, s a nosztalgia csak egy jótékonyan hitt agymunka, hogy az ember elfedje vele az ijedelem valóságát...

S akkor említette meg Kiss Ferenc barátom, a neves műgyűjtő és művészetpártoló, hogy mindjárt új vendégei érkeznek: Mága Zoltán hozza Budapestről régi hegedűtánárát, Szily Évát, aki éppen egy vászolyi kiskoncertre készül, közösen a házigaárdával. No, ez remek – mondtam a fiamnak –

kérdd meg a Zoli bácsit, játssza el nekünk a *Hullámzó Balatont* (jaj, de szépen húzza!), hogy legalább egy kicsit felserkenjünk a forróság és időtlenség e vízbűvölő unalmából.

De máshogy lett: Mága épp csak beköszönt, s robogott tovább, mi meg a gyerekekkel ott maradtunk a teraszon Hubay Jenő „hullámai” nélkül, hallgatva a zongora- és hegedűszót odabentről, s elálmosodva néztük a moccanatlanul nyújtózó vizet. Samu zongorázni tanul, de elég lustán, s szegény szülő ilyenkor azt gondolja, talán mégis a hegedűt kellett volna inkább választania. „Látod, apa – még ő vigasztal engem –, csak a hónom alá kapnám, és már húznám is a füledbe, akár a parton is. Vagy egy vitorlás hajón.” No, akkor jutott eszembe – előgörgött, mint egy kócsa vízfodor a semmiből –, ami éppen ötven éve történt ott Füreden meg itt Siófoknál, csak már azóta a „víz” egy kicsit hátramos-ta az események részleteit a memóriámban. Habár a lényegre azért egészen pontosan emlékszem: olyan szerelmes voltam, mint egy... tank! Egy elszabadult, elbódult, kerge tank, amely össze-vissza rohangál egy nyaranta felduzzadó, amúgy bágyadt vízparti kisvárosban egy álló napon át abban a reménytelen hitben, hogy biztosan megtalálja, amit oly annyira keres. Egyik helyről a másikra szaladgáltam Füred utcáin: éttermekbe, strandra, piacra, mint a zavarodott bogár. Pedig csupán várnom kellett volna – otthon – még egy fél napot! De nem volt türelmem: hiszen szerelmes voltam. A lány (az asszony) azt mondta: azonnal postára ad egy képeslapot, amikor már tudja a pontos címet, ahol megszáll, s ahová nagyon vár majd engemet is. S egyszerűen nem hittem el, hogy nem találom meg vagy hogy nem találkozunk össze valahogyan sorsszerűen, amiképp nyáron történt! Egyszer perceként át futottam egy Volánbusz után, mert őt véltem látni az ablaknál, s csak néztem rám az idegen nő döbrent arccal, amikor lihegve utolértem a megállóban. Később meg egy cukrászdában „fedeztem” fel a nagyon vágyott arcot, a szabad strandon végigvonulva pedig minden

magányos nőnek a képébe bámultam. Talán már hírem is ment a városkában: van itt valaki, aki nagyon keres... S vajon minden zörgetőnek tényleg megnyitják?

Ám estére nagyon elfáradtam. Persze a csalódás többet ártott, mint a sok gyalogolás, de még a hitem is, hogy meglelhetem, erősen megingott. Nyilván más ezrek is átéltek már ilyesmiket, el se is mesélném, ha a víz, ahogy fürkésztam a füredi teraszról, nem fodrozta volna elő a történeteket. Láttam magamat, ahogy ültem a mólónál még egy jó darabig tehetetlenül, összetörve, de aztán, hogy lement a nap, s hűvösödni kezdett, már fáztam egy szál lyukacsos, amerikai nyloningemben, és végtelesenül kedveszegett voltam: nem így képzeltem el ezt az éjszakát! Senkit se hibáztathattam – okoltam hát mindenkit. Hova menjek? Se haver, se rokon, se szerető, aki befogadna. Se pénzem szállodára. Majdnem kilenc óra volt már! Induljak szállás után, s holnap kezdjem előlről az asszony-keresést? Mert hiszen: szerelmes vagyok! Csellengtem még egy ideig irigy egykedvűséggel figyelve a boldogan andalgó és „taperoló” szerelmespárokat, amikor is – valami zeneféle zaj felé baktatva – rátaláltam a *Beloianisz* nevű sétahajóra, amely indulásra készen fészkelődött a kikötőben, s két perc múlva már a fedélzeten nyüzsgő én korú tömegben keresgéltem a helyemet: egy távoli zugot, hogy majd a sűrűség elveszejtő magánya esetleg valami írt hozhasson felsértett lelkemre. Azt se kérdeztem a pénztárnál: hova megy, mikor jön: vigyen, ahova akar: enél minden csak jobb lehet!

Kétórányi „csend” következett akkor, persze óriási hangzavarban, mert a banda, a Syconor hamar a hurok közé csapott, ahogy a hajó kifutott. Habár nem nekem játszottak. Máskor talán hozzám is szólt volna a még alig ismert Beatles nóta, a *Don't Let Me Down* (később valahogy bele is szerettem), de most alig figyeltem rá. Én ölelni akartam itt, de ölni bírtam volna a hirtelen rám szakadó bánatosságától! Hiszen semmi hivatalosat nem tudtam róla igazából, legkevésbé a lalcímét, az elérhetőségét, a személyes hely-

zetét. Lehet, hogy örökre elvesztettem egy hebehurgya, érzelmes, türelmetlen baklövés miatt? Pedig milyen jól indult az egész – a nagyerdei strandon, a langyos medence szélében, Debrecenben. Akkor már hosszabb ideje áztunk, ázogattunk s beszélgettünk Hegedűs Péter barátommal, a *Ki mit tudon* híressé lett Fricska Együttes humoristájával a negyven centis langyos pocsolyában (ő aztán két év múlva disszidált, jó vicc, s ma már, és még ma is a katalán tengerben fürdeti az enyémeknél is öregebb csontjait), amikor felfigyeltem egy hölgyre a napozóágyon, mellettünk. Pontosabban arra, hogy ez a gyönyörű nő itt a szomszédban mindvégig bennünket hallgat, még emeli is a fejét néha, hogy el ne mulassza a mondat végét a körülöttünk fel-felerősödő gyerekzsivajban. Sok megdumálni valónk volt (fiús témák, új könyvek, az élet vígabb-komolyabb dolgai: bátyám mellett bátyám volt nekem ő), s a nő ezeket mind hallotta! De onnantól kezdve aztán én már csak őhöz szóltam, neki meséltem. Közben kihívóan bámultam szép bőrét, formás idomait. Vicceltem, anekdotáztam, mintha nagyközönség előtt tenném, fizetett szereplőként, ugyanakkor kockázat nélkül, hiszen mi ketten bármikor feltápászkodhattunk s elballaghattunk volna. Egyszer-egyszer, mint az óvodások, le-lelocsoltam a hátát meg a csinos lábait is, mintegy véletlenül persze, de azért úgy, hogy érezze: neki szólnak még e vízcseppek is. Tudta is: láttam a mosolyán. Fröcskölés, hangoskodás, gyerekes testbeszéd? Nem attól leszel felnőtt, hogy ezeket kinövöd...

Egyszer csak azt mondja a barátom jó hangosan: „Te tényleg hiszel abban, hogy így, locsolgatással és parttalan szövegeléssel még ma is fel lehet szedni egy jobb nőt a strandon?” Mindenki hallotta köröskörül. „Abban nem hiszek – feleltem a koravén bölcselkedők nagyképűségével –, de abban igen, hogy amit a természet víz és szó nélkül is megköt, azt nem szakíthatják szét még haszontalan gesztusok sem.” Én sem értettem pontosan e mondatot, de pár perc múlva mégis már

kint ültem mellette a napozóágyon, és magam se tudtam, miért, de valahogy tényleg: felszabadultan, boldogan. Csak a pillanatnyi férfisiker élménye lett volna?

A hajón a Syconor közben a Rolling Stones-ra váltott: *I Can't Get No, Satisfaction*. Ez a legnagyobb dalok egyike, az ifjak serege élvezettel énekelt, táncolt, nyaralt körülöttem, míg én csak emlékeztem, és könnyes zsebkendőt gyűrögtem a képzeletemben. A kulcsjelenet ott a strandon – mikor már órák óta fecsegtünk elmélyülten, s szinte már tudtuk, melyikőnknek mik az erényei, gyengéi, érzékeny pontjai – az volt, amikor azt mondtam neki: „Csodálom szépségét, de félek az esztétől!” Éppen néztük egymás szemét, centiméterekről, s az övé, úgy láttam, ugyanolyan színű volt, mint az enyém: egymásba olvadtak a szemszíneink. Vagy a pillanat varázsa festette egymáshoz őket? Válaszolhatott volna egy szellemes ríposztal az ész és a küllem viszonyáról, ahogy el is vártam volna tőle, vagy idézhetett volna Cyranót, Shakespeare-t, valami népi vagy égi okosságot, édes butaságot, akár rólam is; nekem akkor is tetszett volna, ha nem igaz, s nem haragudtam volna, ha mégis az. De ő azt az egy szót mondta, amit mondania kellett, pedig én ezer százalékgig biztos voltam benne, hogy a strand tízezer fürdőzője között nincs egy sem, aki tudja, kitől való az idézet. De ő azt súgta akkor, megbabonázóan: Stendhal.

Ha vesztesre állt volna is – győzött. Már tudtam: ő az enyém. De már csak fél óránk volt egymásra aznap, siettünk hát kihasználni szóval, tekintettel, érintéssel. A barátom a háttérbe vonult diszkrét önfegyelemmel, mi pedig csevegtünk, locsogtunk, mintha mindegy volna, mit mondunk és miről, pedig a szavak akkor már mind aranyraktárba hulltak... S aztán a hangosbeszélő-nő, mint máskor is, nyugodt, tárgyilagos, érzéketlen hangon, í-ző hajdúsági dialektussal tudunkra adta, hogy záróra van: „Figyelem, figyelem! Kérjük kedves vendégeinket, hagyják el a medencéket!” Neki indult a vonata, mert

más városban élt, mi meg a „Hegével” hakanizni mentünk egy vidéki kultúrházba. Néha elvittek magukkal az én vidám cimboráim engemet is, ha nem voltak elegen a műsorhoz (táncdalénekes, bűvész, nótáénekes, operettprimadonna, parodista), hogy rövidebb versekkel, népi tréfákkal, balladákkal segítsék áthidalni a számok közötti, átöltözésre, Bérés-féle Népi Együttes műsorvezetőjét. „Te lehetsz komoly is, öcsém – mondta az én barátom –, neked nem kell itt vidámkodnod. Mert ha rossz a vicced, lejáratsz bennünket, profikat, ha meg jó, akkor leégetsz.”

A *Beloianisz*zon tombolt az ifjúság. Csak világlágerek szóltak, magyarrá nem emlékszem egyre sem. Persze, az *Animals: House of the Rising Sun*. De mit remélhettem a „Felkelő Naptól” én? Ültem a felső fedélzeten a mentőöveknek dőlve, de rajtam azok sem segítettek volna: már alámerültem. Gyerekkorom hőse, akinek sírját is ápoltam a Tigris órs út-törőpajtásaival együtt a Hatvan utcai temetőben, Csokonai siratta Lilláját úgy, ahogyan én őt (magamat) ott a motorhajón. (Padlóra viszi az embert néha a veszteség, tényleg.) Még azt is kívántam, bárcsak a *Pajtás* volna ez, s lenne tizenöt évvel korábban, amikor az a gőzhajó feldőlt éppen itt valahol, s hullámsírba temetett 23 magam formájú, ártatlan utast. Nem volt év, hogy ne mesélt volna valaki a rémületes részletekről, s arról, hogy például éppen a *Beloianisz* volt, amely próbált akkor a segítségükre sietni, de hiába. „Hullámsír Balaton tetején, csónakázik egy halászlegény – mormoltam magamban Kossuth hadnagyának, a primás Sárközi Ferencnek a nótáját, amit maga a 140 kilós Burai Zsiga bácsi, a kilenclyukú híd csárdájának primása tanított meg nekem tizenhat éves koromban Debrecen és Athén között egy buszban, kárpozlásként, mert valójában nekem csak a földön jutott hely mellette. Tudta, hogy nekem egyszer még szükségem lesz a nótára. – Hálóját a szerencse, őt magát a kedvese elhagyta, el a szegényt...” De ezt a hajót '69 tavaszán átépítették, s nyáron én már a nyitott, biztonságos

mellvéd mellett ülhettem: mintha csak összeküldtek volna ellenem...

A Syconor éppen a Yardbirds-től játszott, amikor a kikötőbe futottunk (azt se tudtam, melyikbe): *Heart Full of Soul*. Talán Fenyő Miki énekelt, arra sem emlékszem, csak a szövegre: If she had me back again! Ha övé lehetnék újra! Meg arra, hogy aztán a parton baktattam többek után, akik szintén kiszálltak: mert nekem minden mindegy volt. A srácok (köztük egy lány is) pár száz méter múlva bemásztak két, sziklák mellé kikötött vitorlásba aludni, bekúsztam hát utánuk én is. „Ez egy 25-ös Túra Jolle – mondta az egyik „tülképzett” balatoni fiú –, ide öten is beférünk.” Nekem csak a bejáratnál jutott hely, kívül a „padlón”, de azt se bántam: kezdett nagyon hideg lenni. Egy kisebb törülközőt tudtam még magamra teríteni a táskámból, amit aztán a fejem alá gyűrtem, s egy darabig hallgattam a vitorlacsengők egyhangú danája mellett énekelő, vihorászó hálótársaimat. Egy kicsit részeg is volt mindegyik: a hajóbüfé nem válogat. Majd elszenderedtem: hátha az álom segít. Vissza is röpített újra a debreceni strandra... oda, hogy éppen azt kérdeztem tőle: „Ha más sorrendet választhatnál volna (fenn az égben, vagy a sorsnál, amikor illet oszتانak), mint a mostani: küllem, arc, intelligencia – mit döntöttél volna? Mert hiszen igen szép vagy és meglehetősen csinos, de valószínűleg mindkettőnél meghatározóbb az okosságod...” De ő már itt közbevágott: „Bármelyik előbbre kerülne, ha én döntöm el!” Akkor meglepett a felelet, de ma már jobban értem én is, talán, mi kell az embernek a boldogsághoz. De sok időnk akkor már nem maradt a napból, ki-ki sietett tovább: ő ment Zemplénbe, én meg a falusi rendezvényre, ami után még valami unalmas buli is következett, pedig akkor akár madarat is lehetett volna fogatni velem. S aztán még 48 óra lett volna hátra, hogy kezdjem várni azt a bizonyos képeslapot! A többit már elmeséltem...

Amúgy hakaniba menet, hátul a kocsiiban az én barátom még a következőket mondta kiegészítésként az általa végigasszisztált

romantikus jelenetekhez (kétezer kilométerről még ma is megteszi, hogy megpróbál tanítani erre-arra, akkoriban aztán meg még figyeltem is rá jobban): „Én ma megint tanultam valamit, öcsém, amit ugyan tudtam talán, de mindig meglep, amikor újra és újra bebizonyosodik. Mindig a személyiség egésze hódít, nem a külső vagy a belső, nem a duzzadó izom vagy a domborodó öntudat. Hiszen most is, ha tárgyilagosan nézzük a történeteket, a hölgynek talán engem kellett volna választania, hiszen idősebb, érettebb vagyok nálad három évvel (közelebb is az ő korához), talán jobb képű és erőteljesebb testalkatú is vagyok, s az én szellemesnek szánt mondataimat is épp úgy figyelte, mint a tiedet. De mégis téged választott, a te hangodra, a te testzenédre, a te szívrítmusodra lett érzékennyé az ő személyisége. Érted, öreg? A szerelemben nincs papírforma!”

Talán éppen ezen járt az eszem a vitorlácson elszunnyadva, amikor arra riadtam fel úgy húsz perc múltán, hogy az egyik kapatos frisshajós – nyilván a gyomorkavaró ringatózás miatt – így kiáltott fel benn a kabinban: „Jaj, én mindjárt hányok!”, és átmászva a többiekre indult kifelé. Ha időnk megengedi, talán még imádkoztam volna is, hogy kiérjen. Elképzelhető, miért. De sajnos, a fedélzetig jutott csak, s így a többi időt kora reggelig én már újra egy padon töltöttem a parton, más meleg holmi nem lévén nálam, az újra felforrósuló szerelem belső tüze mellett...

Mi lett a történet vége? Hát mi lett volna? Másnap délelőtt álltam a postán másfél órát, míg felhívhattam a szomszédunkat, aki éppen nem volt italos állapotban, s így fel is vette a telefont (nekik volt a nagy bérházban egyedül), és megkértem, hogy majd este menjen át mihozzánk, kérdezze meg anyámat, kaptam-e képeslapot a Balatonról, s azon van-e utca, házszám, üzenetként. S aztán majd én felhívom valahogyan holnap is, hogy azt a címet nekem lediktálhassa... Ez lett volna az „a” változat. És ha nem jött meg még a levél, akkor másnap-harmadnap megismé-

telhetjük ugyanezt. Addig meg csak elleszek valahogy itt a Balatonon – a lehetséges „b” változat szerint. De akkor én már tudtam, hogy ezek esélytelenek. Hibát halmozzak hibára? Hát inkább kimentem a pályaudvarra („c” változat), felültem az első vonatra, s indultam Pesten át vissza Debrecenbe. Nyolc óra múlva otthon voltam, s másnap megérkezett a képeslap is. A szerelem, lám, nem ismer korlátokat! Csak ennyit akartam elmesélni még, mielőtt kikerestem volna a computeremből, a „Dalok mappája 1968–74” című ciklusból az alábbi verset, amelyet pár hét múlva – az élet játékosága következtében – megírhattam mégis, hogy most ide másoljam e sorok végére. A részleteket úgyis csak a tanúhegyek igazolhatnák. Meg talán Béla bácsi Túra Jolléja, amelyik jól látszik innen a teraszról is a háborgó vízen... Lehet, éppen ez az az ötszemélyes. A vitorlások sokáig élnek, néha az ember emlékeinél is tovább...

Huszonnyolc éves asszonyt szeretek,
húsz évesen – se, s tán kora-öregem,
de összeér az ég a tiszta röggel,
valahányszor magamhoz ölelem!
Kár, hogy csak ritkán tehetem...

Asszonyt szeretni: nagy kíváncsiság –
álmoskönyvek szerint, de ha ébredek,
tényleg mellettem nyújtózik a világ!
Persze sok kis gonosszal és közönnyel:
dolgom legyen dacolni ördögökkel...

Az anyja (nagyanyám korú) mint éber
kurész, őrzi a kis béreletszobát,
és (rossz tréfaként?) közénk fészkel
a két forró fél-takaró alá:
sorsa szebb anyaszerepet róhatna rá!

Hisz mindig felébred, ha rajta át nyúlok,
amitől felsír a szoba mélyén egy mózeskosár...
de hajnalban, ha elalél, asszonyomhoz bújok
a padlón mégis, s indul a néma sikoltozás...
Ő, amúgy, tanító. Engem csak korrepetál.

Sátoraljaújhely, 1969. október.

TURI Gábor Jazznaplóm Amerikából

A jazz nevű szenvedélybetegség 1973 táján fertőzött meg. Gyermekkoromban, az 1960-as években a kis szabolcsi falu, Paszab tanácsházának hangszórójából naphosszat a Pancsoló kisleány és a Csevegő szaxofon szólt, amit aztán a sárospataki gimnáziumban a forgószeleként benyomuló beatzene söpört ki a tudatomból. A jazz a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen jelent meg látóköromben; vele Amerika, a szabadság szimbóluma, álmok elérhetetlennek vélt útjelje.

Pályámat újságíróként kezdtem, a kulturális témák között idővel egyre többet publikáltam a jazzról, mígnem 1991-ben arra eszméltem, hogy az óceán fölött száll velem a Boeing az Újvilág felé. Az amerikai National Forum Foundation újságírói ösztöndíjával három és fél hónapot töltöttem Washingtonban és a virginiai Norfolkban. Az úthoz meghatározó élmények, tapasztalatok, kapcsolatok fűződnek, amelyeknek szerepük lett abban, hogy 1998-ban, immár a magyar nagykövetség sajtóattaséjaként, visszakérültem az amerikai fővárosba. A Washingtonban eltöltött négy év alatt alkalmam nyílt feltérképezni az Egyesült Államokat. New Orleanstól Denverig, Chicagótól Los Angelesig sokfelé jártam, gyakran megfordultam New Yorkban, és ahol csak tehettem, kerestem a kapcsolatot a jazzzenével.

Újabb alapos mintavételre 2013-ban nyílt lehetőségem, amikor a Magyar–Amerikai Fulbright Bizottság ösztöndíjával három

hónapot Newarkban, az Institute of Jazz Studies archívumban tölthettem. Kutatásom célja a kortárs amerikai jazz vizsgálata volt három szempontból: a keletkezés (muzsikusok, stílusok, irányzatok), a közvetítés (klubok, fesztiválok, lemezkiadók, média) és a befogadás (hely, szerep, megítélés) felől. Száz nap elteltével nagy mennyiségű szöveges és hangzó anyaggal, a jazzélet fontos szereplőivel készített interjúkkal tértem haza.

Az élményekből, tapasztalatokból megszületett könyv több mint két évtizedet fog át: az amerikai jazzel különböző helyeken és módokon történt találkozásaim lenyomata. A dátumozott, többnyire tematikusan csoportosított szövegek nem kötődnek földrajzilag az Egyesült Államokhoz. Helyet kaptak a kötetben amerikai művészek magyarországi koncertjeiről, nálunk is forgalmazott lemezeiről az évek során különböző orgánumban publikált cikkeim, kritikáim szerkesztett változatai is. Meg kell jegyeznem, hogy a korlátozott jazzlehetőségek országában a választás nem mindig önálló elhatározás kérdése: az előadók és a zenék gyakran a hozzáférhetőség, azaz a közvetítők – lemezcégek, koncertszervezők – kínálata alapján kerülnek az érdeklődők látókörebe.

A téma már *A jazz ideje* című könyvemben (Osiris, 1999) hangsúlyos helyet kapott. Ez a mostani kötet kifejezetten a kortárs észak-amerikai jazzt állítja a középpontba. Nem átfogó monográfia vagy szeszociológiai elemzés formájában; műfaja napló, mert